

TPP ข้อตกลงผูกขาดทรัพย์สินชีวภาพ

เรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งในการเดินทางไปเยือนญี่ปุ่นของนายสมคิด จาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี ระหว่างวันที่ 25-28 พฤศจิกายนนี้ คือ จะขอให้ญี่ปุ่นช่วยไทยให้ได้เข้าร่วมกลุ่มความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจภาคพื้นแปซิฟิก หรือทีพีพี ด้วยญี่ปุ่นนั้น ถือว่าเป็นผู้นำร่วมกับสหรัฐฯ ในกลุ่มทีพีพี ซึ่งมีสมาชิก 12 ประเทศ และเพิ่งบรรลุข้อตกลงการตั้งเขตเสรีการค้าเสรี เอเชีย แปซิฟิก ซึ่งจะเปิดเขตการค้าเสรีใหญ่ที่สุดในโลก เมื่อต้นเดือนตุลาคม ที่ผ่านมา

นอกจากญี่ปุ่น กับสหรัฐฯชาติสมาชิกอื่นๆ ได้แก่ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ แคนาดา สิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย เวียดนาม ชิลี เปรู และเม็กซิโก

เช่นเดียวกับข้อตกลงการค้าเสรี หรือเอฟทีเอทั้งหลายที่ได้ประโยชน์คือ ภาคธุรกิจ ส่วนผู้ที่จะต้องได้รับผลกระทบคือ ภาคเกษตรกรรมและประชาชน

บทความเรื่อง "ทำไมประเทศไทยไม่ควรร่วม TPP ความตกลงผูกขาดทรัพย์สินชีวภาพ" ของมูลนิธิชีววิถี (Bio Thai Foundation) เห็นว่าวัตถุประสงค์ของสหรัฐฯ ที่เข้าร่วม TPP คือ การขยายการคุ้มครองสิทธิบัตร และการเปิดเสรีสินค้าและบริการที่สหรัฐฯ เป็นผู้นำเช่น จีเอ็มโอ และผลิตภัณฑ์อาหาร ดัดแปลงพันธุกรรมที่หลายประเทศไม่ยอมรับ

การเข้าร่วม TPP จะเกิดผลกระทบต่อประเทศไทยในประเด็นที่เกี่ยวกับภาคเกษตรกรรมและทรัพย์สินชีวภาพใน 2 ประเด็นสำคัญคือ

1. การขยายการคุ้มครองสิทธิบัตรให้ครอบคลุมสิ่งมีชีวิต (patent on life) และการยอมรับระบบกฎหมายพันธุ์พืช UPOV1991 ภายใต้ความตกลง TPP ประเทศสมาชิกต้องให้สัตยาบันในสนธิสัญญาบูดาเปสต์ และสนธิสัญญา UPOV1991 (International Convention for the Protection of New Varieties of Plants) (Article QQ.A.8) และต้องให้การคุ้มครองสิทธิบัตรในทุกประเภทเทคโนโลยี ถ้าเข้าเงื่อนไข 3 ประการของการคุ้มครองสิทธิบัตร

ภายใต้ความตกลงนี้ครอบคลุมการให้สิทธิบัตรในจุลินทรีย์พืช และนวัตกรรมที่ได้จากพืช แต่ยกเว้นสัตว์ในสัตว์

ประเทศไทยจะต้องแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตร และกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542 ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทข้ามชาติสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินชีวภาพโดยไม่ต้องแบ่งปันผลประโยชน์

ประเทศไทยจะต้องแก้ไขกฎหมายสิทธิบัตร และกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช พ.ศ.2542
ซึ่งจะส่งผลให้บริษัทข้ามชาติสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินชีวภาพ
โดยไม่ต้องแบ่งปันผลประโยชน์
การเก็บเมล็ดพันธุ์ไปปลูกต่อหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านจะกลายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย
การผูกขาดเมล็ดพันธุ์จะขยายจาก 12 ปีเป็น 20 ปี
เมล็ดพันธุ์จะมีราคาแพงขึ้นตั้งแต่ 2-6 เท่าตัวเป็นอย่างน้อย

การเก็บเมล็ดพันธุ์ไปปลูกต่อหรือแลกเปลี่ยนกับเพื่อนบ้านจะกลายเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย การผูกขาดเมล็ดพันธุ์จะขยายจาก 12 ปีเป็น 20 ปี เมล็ดพันธุ์จะมีราคาแพงขึ้นตั้งแต่ 2-6 เท่าตัวเป็นอย่างน้อย

จากการประเมินผลกระทบทางเศรษฐกิจโดยรายงานการศึกษาที่ได้รับการสนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ(สช.) พบว่า ผลกระทบของระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาตามมาตรฐานของสหรัฐฯจะทำให้

เกษตรกรต้องจ่ายค่าเมล็ดพันธุ์ในราคาแพงเพิ่มขึ้น จาก 28,542 ล้านบาท/ปี เป็น 80,721-142,932 หรือเพิ่มขึ้น 52,179-114,390 ล้านบาท/ปี

การสูญเสียผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจจากการไม่ได้รับการแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ คิดเป็นมูลค่าทางเศรษฐกิจ 10,740-48,928 ล้านบาท/ปี

ผลกระทบระยะยาวจากการถูกกีดกันการพัฒนาสายพันธุ์ใหม่ที่มาจากสมุนไพรซึ่งมี คิดเป็นมูลค่าประมาณ 59,798 ล้านบาท/ปี

รวมมูลค่าผลกระทบทางเศรษฐกิจคิดเป็นมูลค่า 122,717-223,116 ล้านบาท/ปี ทั้งนี้โดยไม่จำเป็นต้องกล่าวถึงผลกระทบต่อความมั่นคงทางอาหารและการสูญเสียอธิปไตยเหนือทรัพยากรซึ่งไม่อาจประเมินค่าได้

2. การเข้าร่วมเป็นภาคีใน TPP อาจทำให้ไทยต้องถูกบีบบังคับให้มีการปลูกพืชจีเอ็มโอ และอาจต้องยกเลิกการติดฉลากหรือมาตรการอื่นๆ ที่เป็นการปกป้องสิทธิผู้บริโภคเกี่ยวกับอาหาร

ดัดแปรพันธุกรรม ทั้งๆ ที่กระแสผู้บริโภคทั่วโลกมีแนวโน้มต่อต้านพืชและผลิตภัณฑ์ดัดแปรพันธุกรรมมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ ดังที่เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี สกอตแลนด์ เวลส์ และประเทศต่างๆ ในอียูรวมกัน 16 ประเทศประกาศแบนพืชจีเอ็มโอเมื่อเร็วๆ นี้ เช่นเดียวกับรัสเซีย นอร์เวย์ และสวีเดนแลนด์ เป็นต้น

การอนุญาตให้ปลูกพืชจีเอ็มโอจะทำให้ระบบเกษตรกรรมของประเทศไทยต้องพึ่งพาเมล็ดพันธุ์จากบรรษัทยักษ์ใหญ่ข้ามชาติสหรัฐฯ เกิดปัญหาการปนเปื้อนทางพันธุกรรมกับทรัพยากรชีวภาพ ซึ่งเป็นรากฐานของระบบเกษตรกรรมและอาหารในอนาคต การใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชซึ่งเป็นปัญหาสำคัญในเรื่องความปลอดภัยทางอาหารจะยิ่งเพิ่มขึ้น ในขณะที่ตลาดผลิตภัณฑ์ดัดแปรพันธุกรรมกำลังหดแคบลง โดยเฉพาะในยุโรปเท่านั้น แต่รวมถึงตลาดสหรัฐฯเองด้วย เนื่องจากผู้บริโภคอเมริกันมากกว่าครึ่งหนึ่งที่ปฏิเสธผลิตภัณฑ์ที่มาจาก การดัดแปรพันธุกรรม.